

Zemědělství a péče o krajinu

Zemědělství

Na území MAS Voticko hospodaří celkem 143 zemědělských podnikatelů. Podle počtu zaměstnanců jsou zastoupené nejvíce mikropodniky a malé podniky. Střední podniky jsou zastoupeny pouze okrajově a velký podnik není na území žádný. Soukromí zemědělci podnikají převážně s pomocí rodinných příslušníků nebo příležitostně využívají, dle sezónních potřeb, brigádníků. Celkově je trend zaměstnanosti v tomto odvětví nízký, hlavně se zaměstnavatelé potýkají s malým zájmem pracovníků. Svoji činností se zaměřují na rostlinou i živočišnou výrobu, někteří kombinovaně. Z celkové rozlohy území MAS Voticko (25 903,8 ha) zabírá zemědělská půda 69 %. Zemědělské půdy, které jsou zastoupené na území, jsou vhodné k pěstování plodin méně náročných na teplotu a půdní živiny. Tyto plodiny ale zároveň vyžadují dostatečnou půdní vlhkost.

Péče o krajinu

Analýza stavu krajiny byla zpracována v roce 2018 pro území ORP Votice formou územní studie krajiny. Její rozborová část popisuje místní klima, geologické poměry, půdy, hydrologii a vodní režim v krajině, typy využití krajiny (zemědělská, lesní, TTP, vodní toky a plochy, urbanizovaná, ostatní...). Dále popisuje krajinný ráz a jeho hodnoty a věnuje se struktuře krajiny.

Vedle části analytické má daná studie i část návrhovou, kde se autoři věnují regulaci budoucího využití krajiny s ohledem na identifikované hodnoty a zaměřují se na návrhy řešení problémů místní krajiny např. na úrovni územního plánování.

Pro účely přípravy SWOT analýzy doporučuji se s návrhovou částí seznámit až po jednání pracovní skupiny nebo na jeho konci, protože by mohla omezit naši vlastní aktivitu tím, že bychom se uzavřeli do rámce dané studie a je lepší se neomezovat způsobem řeči a způsobem uvažování autorů.

V rámci komunitně vedeného rozvoje, který je realizován právě i skrze místní akční skupiny, je definován cíl „Revitalizace veřejných prostranství a budování zelené infrastruktury“. Veřejná prostranství jsou věcí intravilánu obcí, ale zelená infrastruktura nám umožňuje se zaměřit i na volnou krajinu, její provázání se sídly a aktivitu/opatření zvyšující její ekologickou stabilitu, turistický potenciál i plnění ostatních funkcí krajiny jako je třeba právě produkční. EK hovoří o zelené infrastruktuře v návaznosti na koncepci tzv. ekosystémových služeb, která je velice vágní a vlastně těžko definovatelná. Pro naše účely je třeba si z toho převzít důraz na multifunkčnost krajinných prvků a že i část krajiny, např. čistě produkční, plní i další funkce a role a nemělo by se na ně v rámci plánování krajiny zapomínat a mělo by se napomáhat v jejich rozvoji (např. i zemědělská krajina by měla do jisté míry udržovat ekologickou stabilitu a napomáhat biodiverzitě).

Co je možné říci o krajině Voticka:

- jedná se o krajinu harmonickou mající lidské měřítko, krajinu kulturní a tradiční
- naše krajina má mnoho hodnot a její integrita je vysoká
- Voticko má nadprůměrný počet sídel v krajině s porovnáním se zbytkem ČR
- jedná se o krajinu zemědělskou, v některých oblastech až na hraně krajiny rybniční
- nachází se zde rozmanitá území, která jsou přírodě blízká (přírodní stav je prakticky bez intenzivního využívání člověkem, proto přírodě blízká)
- krajina není příliš lesnatá a její reliéf (kopcovitý, pahorkatina přecházející v dílčích částech až do vrchoviny) ji činí náchylnou k půdní erozi v podobě vodní eroze
- krajina má celkem vysokou ekologickou stabilitu
- Voticko je krajinou určitou, mající dominanty, jasné vymezení a charakter

Krajina Voticka má i své problémy:

- jako jinde v ČR převažuje hospodaření na půdě pronajaté se všemi důsledky pro udržitelnost takového využívání krajiny
- údržba polních cest a prostupnost krajiny v některých katastrech či celcích není ideální (prostupnost krajiny se řeší jak pro zpravidla větší faunu, tak i pro člověka)
- zmíněná eroze půdy je na některých plochách vysoká a ztráty ornice převyšují 10 t/ha/rok
- předcházející století nám zanechalo některé toky zatrubněné či ve vydlážděných nebo výrazně zahloubených korytech a nadměrná meliorace znehodnotila cenná území, dochází tak ke zrychlenému odtoku vody z území a k nižší akumulaci podzemních vod
- lesy jsou převážně smrkové, často monokultury s jen nízkou příměsí dalších dřevin a jsou zasaženy klimatickou změnou
- zejména u menších sídel dochází k úniku splašků do krajiny, mohou být nefunkční septiky či se nevyváží jímky, v některých sídlech chybí ČOV
- prostupnost krajiny je negativně ovlivněna zejména koridory dopravní infrastruktury včetně další plánované (budoucí D3, trať. 220, I/3)

Jaká jsou navrhovaná opatření v oblasti péče o krajinu ke zvýšení její atraktivity i funkcí zelené infrastruktury:

- možná obnova historických cest, porovnání s historickými mapami dostupnými pro celé území, letecké snímky před kolektivizací venkova
- větší důraz na údržbu polních cest a turistických stezek, udržování její průchodnosti, často je úvozová cesta nositelem historické integrity krajiny a její trasa se pravděpodobně dochovala od časů středověkého osídlení, kdy se stabilizovala místní sídelní struktura
- společně s ČKT pozměnit, kde je to možné, trasy turistických stezek tak, aby nevedly pro frekventovaných silnicích, chybí napojení např. Votic a Sedlčan
- podporovat rybníkářství, realizace nových rybníků, úpravu/opravu stávajících, dbát na multifunkčnost a zvýšení retenční kapacity či zlepšení technického stavu
- podporovat revitalizace toků, obnovu mokřadů či úseků sezónně podmáčených luk
- podporovat péči o nemovité kulturní památky, soustředit se na uchování sídelní struktury a charakteru obcí (v souladu se specifickým cílem „Revitalizace kulturních památek“)
- zdůraznění role cenných krajinných struktur skrze cílenou registraci VKP (=významných krajinných prvků)
- věnovat se obnově a údržbě liniové zeleně a alejí
- věnovat se podpoře a obnově sídelní zeleně a okrajové zeleně sídel
- silně podporovat komplexní pozemkové úpravy a na ně vázaná protierozní opatření, opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny či zvýšení ekologické stability a biodiverzity
- podporovat investice do nemovitostí, strojů a technologií zemědělských subjektů
- podporovat certifikace ekologického zemědělství či certifikátů udržitelného lesnictví, podporovat mladé zemědělce
- rozvíjet komunitně podporované zemědělství, třeba formou společného výdejního místa – zmapovat produkty, mít online tržiště, výdejní místo ve Voticích a případně i v dalších obcích, nebo vlastní rozvoz, propagovat spolupráci a propagovat lokální produkty (např. <https://www.adresarfarmaru.cz>)
- podporovat zemědělce obdělávající půdu ve zvláštním režimu (např. v maloplošných nebo velkoplošných chráněných územích, v nivách toků, na prvcích ÚSES, u zdrojů pitné vody)
- podporovat obnovu přirozenější skladby lesů, např. podpora nákupu sadebního materiálu při větším zastoupení listnáčů, dlouhodobým cílem je potlačení labilních porostů dominujícího smrku
- podporovat peletování, zpracování zbytků lesní těžby či zbytků ze zpracování plodin či produktů